

Den historiske rute 7

Svar på spørgsmål 6:

C: Hvert medlem har én stemme.

Stenens indskrift lyder:

ENKEDRONNING KAROLINE AMALIE GAV SIR SIN SKOLE 1841. HUN VIRKEDE FOR LIVET HER OG LIVET HISSET. SIRBOERNE SATTE DETTE MINDE 1881

Stenen blev rejst den 28. juli 1881 som den anden i rækken af mindestene her på Sir Lyngbjerg, og man kan måske undre sig lidt over, hvorfor Sir-boerne rejste dette mindesmærke over den netop afdøde enkedronning.

Caroline Amalie blev født i 1796, datter af hertug Christian August af Augustenborg på Als, og kort før sin 19 års fødselsdag blev hun gift med prins Christian Frederik. Kronprinsen blev

i 1839 udnævnt til kong Christian VIII, og regerede indtil sin død i 1848.

De to havde mange fælles interesser, men Caroline Amalie var stærkt optaget af kirke- og skolespørgsmål og sluttede sig til den grundtvigianske bevægelse.

Hun var en sand børneven og som person stærk og foretagsom med fokus rettet mod især fattige og forsømte børn. I 1829 tog hun således initiativ til at indstifte landets første børneasyl (datidens børnehave) og senere fulgte asylskolerne.

Sir skole.

Hendes glæde ved at oprette skoler nåede helt over til Vestjylland til Sir Sogn. Sir var et anneks til Naur Sogn, og som sådan havde man kun en "biskole", hvor børnene blev undervist af degnen fra Naur. Om vinteren kunne degnen nøjes med at drage til Sir to dage om ugen, hvor man så antog en midlertidig lærer til at klare de resterende dage. Dette var Sir-boerne ikke tilfredse med, og da bygningen, som blev benyttet som skole, nedbrændte, fandt Sir-boerne, at det nu var på tide at gøre noget ved sagen.

Men penge var der ikke mange af, så hvad gør man så? Man søgte om økonomisk støtte hos landets dronning. Hun var jo var kendt som en godgørende person.

Og Sir-boerne var heldige, for dronningen Caroline Amalie var lydhør over for deres ønske om fastansættelse af en lærer og oprettelse af deres egen skole. Men hun betingede sig, at hun for livstid fik ret til at bestemme, hvem der skulle ansættes i lærerembedet.

Det var der ingen problemer i, så dronningen gav i 1841 et personligt tilskud på 333 rigsdaler til skolens opførelse og 8 tønder byg om året som et tilskud til lærerlønnen.

Og det er så her, Sir Lyngbjerg kommer ind i billedet, for i 1863, da degneembedet var ledigt, benyttede enkedronning Caroline Amalie sin kaldsret, og kaldte den nyuddannede lærer Hans Jørgen Hansen til degneembedet.

Kaldsbrevet.

Vel var det enkedronningen der havde kaldsretten, men det var skoledirektionen, der udstedte kaldsbrevet:

Skoledirektionen for Ringkjøbing Amts østre Provsti gjør vitterligt: at Hendes Majestæt Enkedronningen, som den dertil kaldsberettigede, under 30te f.M. har kaldet og beskikket Seminarist Hans Jørgen Hansen til herefter at være Skolelærer og Kirkesanger for Siir Sogn, Hjerm Herred, Ringkjøbing amt, i hvilken Egenskab det vil påligge ham at forestå Sagen i Sognets Kirke og Undervisningen i Skolen, overensstemmende med den under 1ste Juli 1841 approberede Skoleplan, og skal han derfor oppebære og nyde de dette Embede ved bemeldte Plan tillagte og ifølge seneste Lovgivning tilkomne Indtægter og Emolumenter 333 Rdl. og Bolig. (Emolumenter er en embedsmands biindtægter)

I sit Embedes Førelse har han at rette sig efter Guds Lov og de Kongelige Anordninger, især Skoleordningen for landet af 29. Juli 1814 og den samme vedføjede Instruks for Skolelærere, og sig forøvrigt saavel i som uden for sit embede i alle Maader saa skikke og forholde, som det en christelig og retsindig Skolelærer og Kirkesanger egner og vel anstaar.

Den stråttækte degnebolig i Sir, hvor den højre del af huset blev brugt til landbrug, som Sir-boerne skulle drive for degnen som en del af hans løn.

Caroline Amalie har også sat sine spor andre steder. I 1842 besøgte hun og kongen Holstebro, og gav ved denne lejlighed 50 rigsdaler til en pavillon i Lystanlægget. Der gik dog en rum tid, inden dalerne rullede, for først i 1861 blev pavillonen opført.

Caroline Amalie døde den 9. marts 1881 efter 33 års enkestand, men de mange år som enkedronning var langt fra passive, selv om hun levede i tilbagetrukkethed på Amalienborg og Sorgenfri.

Spørgsmål 7:

Hvad er et kaldsbrev?

A: En kongelig anordning,

B: En efterlysning,

C: Et udnævnelsesbrev.

Svaret finder du på næste informationstavle

Støttet af Fødevareministeriet og EU	
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Landdistrikter.dk
Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne	Danmark og EU investerer i landdistrikterne.
Gennem LAG Holstebro	
HEDESELSKABET	
Friluftsrådet Tips- og Lottomidler til friluftslivet	JYSKE BANK
FÆRCH FONDEN	NORDEA FONDEN
Holstebro Kommune	Ringkjøbing Landbobank www.landbobanken.dk
	Tilsted COM